

L&T:N LAUSUNTO JÄTELAKIASIASSA

14.4.2021

Jorma Mikkonen, yhteiskuntasuhdejohtaja

YHTEENVETO

- Hallituksen esitys on laaja kokonaisuudistus, jossa
  1. Implementoidaan jätesäädöspaketin minivaatimuksia kansalliseen lainsäädäntöön
  2. Ehdotetaan kansallisia keinoja yhdyskuntajätteiden kiristyvien kierrätystavoitteiden saavuttamiseksi
  3. Ehdotetaan kansallisia keinoja pakkausten tuottajavastuun tehostamiseksi
  4. Vesitetään kaksoiskuljetusjärjestelmän rooli yhdyskuntajätehuollossa

- HE sisältää kaivattuja uudistuksia yhdyskunta- ja pakkausjätteiden syntypaikkalajitteluun ja erilliskeräykseen, jotka edistävät materiaalien kierrätystä EU:n kiristyvien kierrätystavoitteiden mukaisesti.

- Ehdotetut kansalliset keinot yhdyskunta- ja pakkausjätteiden toteuttamiseksi ovat yrityksille vahingollisia ja ne pitäisi valmistella uudelleen.
  - Mikäli tämä ei ole mahdollista yrityksille pitäisi varata oikeudenmukainen siirtymä sopeutua muutokseen nyt ehdotetun 2-3 vuoden sijaan

© Lassila & Tikanoja Oyj

JÄTESÄÄDÖSPAKETIN NS. MINIMIVAATIMUKSET

- Uusilla vaatimuksilla mm. harmonisoidaan jätteisiin ja kierrätykseen liittyviä määritelmiä ja kiristetään jätteisiin liittyviä raportointi-, selvillä olo-, tiedoksisaanti- ja kirjanpitovelvoitteita sekä kiristetään yhdyskuntajätteiden ja pakkausjätteiden kierrätystavoitteita.

- Ympäristöalan yritykset laajasti kannattavat kiristyviä kierrätystavoitteita ja uusia vaatimuksia.

- Ne ovat välttämättömiä tilastoinnin oikeellisuuden varmistamiseksi ja maakohtaisen vertailtavuuden parantamiseksi.

- Yhdyskuntajätteelle esitetään direktiivistä poikkeavaa määritelmää (JL 6§). Se tulisi muuttaa direktiivin mukaiseksi, koska nykymuodossaan se aiheuttaa paljon tulkintaepäselvyyttä ja erimielisyyttä toimijoiden välillä.

- Tämä kokonaisuus pitäisi saattaa voimaan mahdollisimman pikaisesti.

© Lassila & Tikanoja Oyj

KEINOT YHDYSKUNTAJÄTTEEN KIERRÄTYKSEN LISÄÄMISEKSI

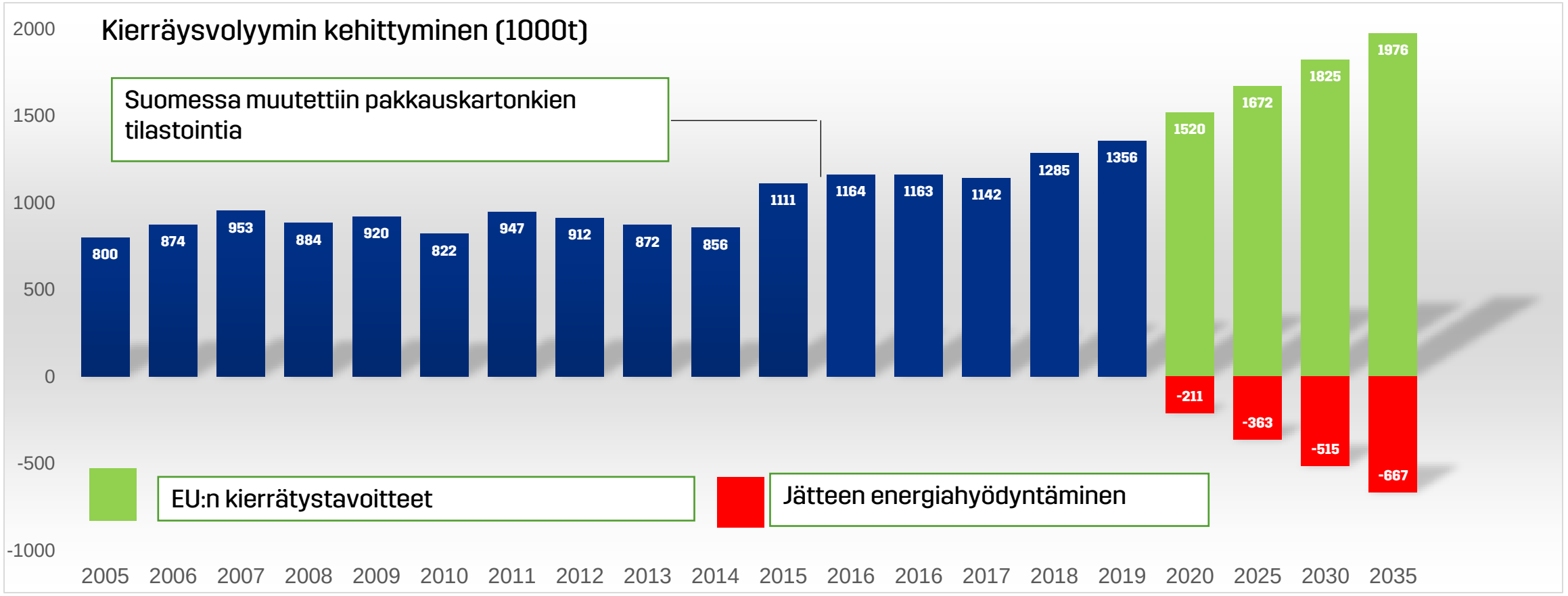
- On erittäin hyvä, että erilliskeräysvelvoitteet tulevat esityksen mukaisesti kirjattua jäteasetukseen.

- Biojätteen tiukka erilliskeräys (ehdotetussa laajuudessa) on tehokkain keino yhdyskuntajätteen kierrätysasteen edistämiseksi (30-40% sekajätteestä)
  - Se tulisi saattaa voimaan mahdollisimman nopeasti esimerkiksi 1.1.2022. Laitoskapasiteettia rakennetaan runsaasti lisää ja biokaasun käyttö liikennepolttoaineena tulee merkittävästi lisääntymään 2020 luvulla.
  - HE:n esittämä aikataulu 1.7.2024 on aivan liian hidas.

- Paketista puuttuvat kokonaan tehokkaat ohjauskeinot jätteenpolton vähentämiseksi ja kierrätyksen edistämiseksi. Ne kuuluisivat olennaisesti tähän kokonaisuuteen.

© Lassila & Tikanoja Oyj

YHDYSKUNTAJÄTTEEN KIERRÄTYSTAVOITE EDELLYTTÄÄ POLTTOON MENEVÄN SEKAJÄTTEEN PUOLITTAMISTA

Kiristyvät vaatimukset merkitsevät sitä, että yhdyskuntajätteen polton volyymeja pitäisi leikata lähes 40 %:lla nykytasosta, kun samaan aikaan ajetaan ylös 120 000 tonnin lisäkapasiteettia jätteenpolttoon Salossa.

PAKKAUSTEN TUOTTAJAVASTUU TULISI VALMISTELLA UUDELLEEN

- Pakkausalalle ehdotetaan muista tuottajavastuu- järjestelmistä täysin poikkeavaa ratkaisuja, jossa kuntien omistamille jäteyhtiöille luodaan lakiin perustuva monopoli pakkausten kiinteistökeräykseen ja suljetaan 50- 80 miljoonan euron markkinat.

- Esitetty kuntien ja tuottajien yhteistoimintamalli (JäteL 49a-49d §) on ristiriidassa sekä EU:ssa parhaillaan valmistelussa olevan tuottajavastuun vähimmäisvaatimusten kanssa että kilpailu- ja valtiotukilainsäädännön kanssa, jolloin se pitäisi joka tapauksessa notifioida ennen toimeenpanoa.

- Kunnallinen interventio tuottajavastuumarkkinaan on tarpeeton ja se hämärtää tuottajien kasvavaa roolia koko pakkausjätteiden arvoketjusta.

- Pakkausjätteiden talteenotto on kehittynyt tavoitteiden mukaisesti. Nyt pitäisi keskittyä keinoihin joilla teollisuus saadaan käyttämään talteen otettuja materiaaleja.

© Lassila & Tikanoja Oyj

ESITETTY YHTEISTOIMINTAMALLISTA ON TULOSSA ERITTÄIN MONIMUTKAINEN JA MAHDOTON JOHTAA JA KEHITTÄÄ

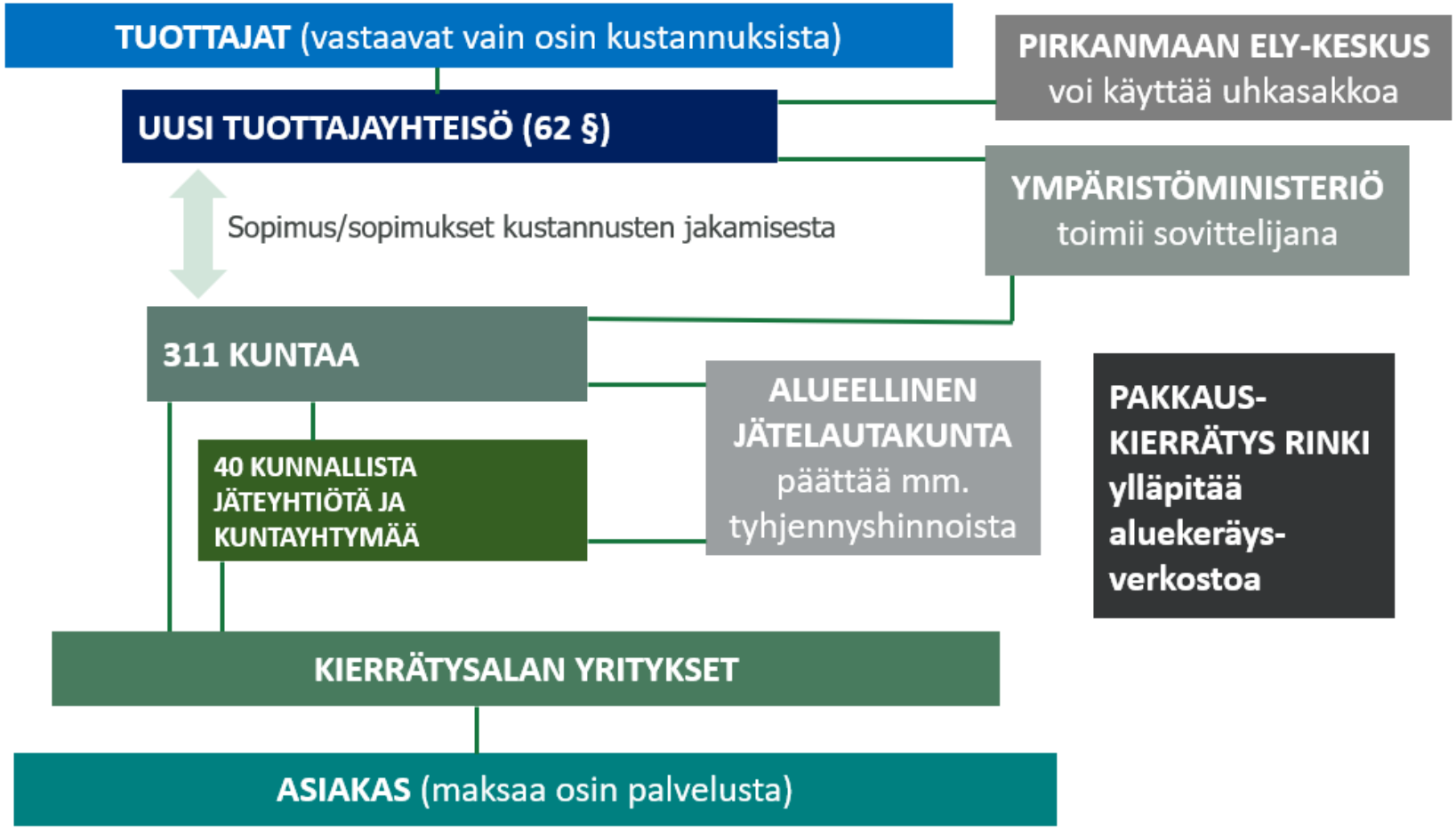
Paperin tuottajavastuu

Paperin ja renkaiden TUOTTAJAT vastaavat kustannuksista

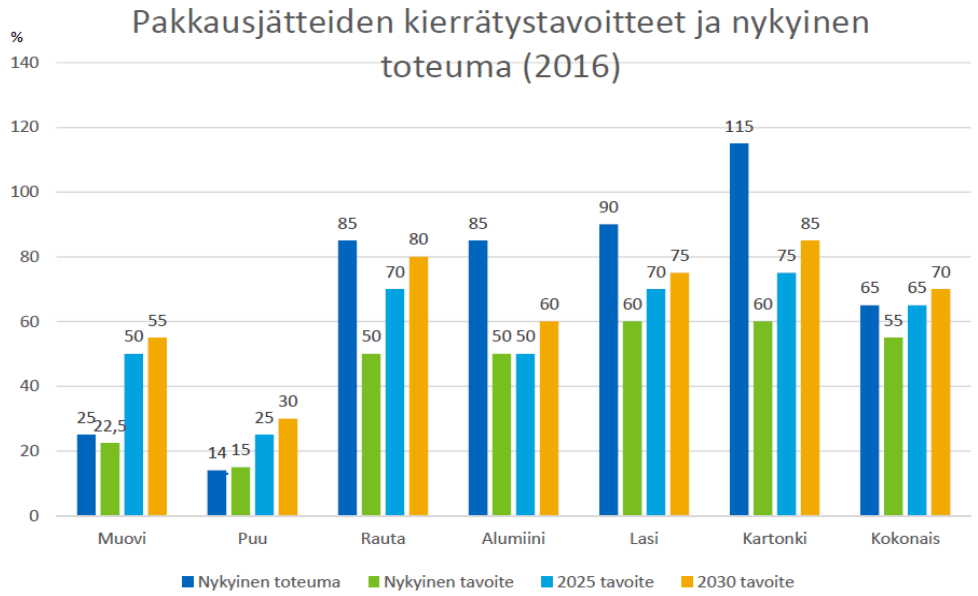
TUOTTAJAYHTEISÖT JA KIERRÄTYSALAN YRITYKSET järjestävät keräyksen ja käsittelyn

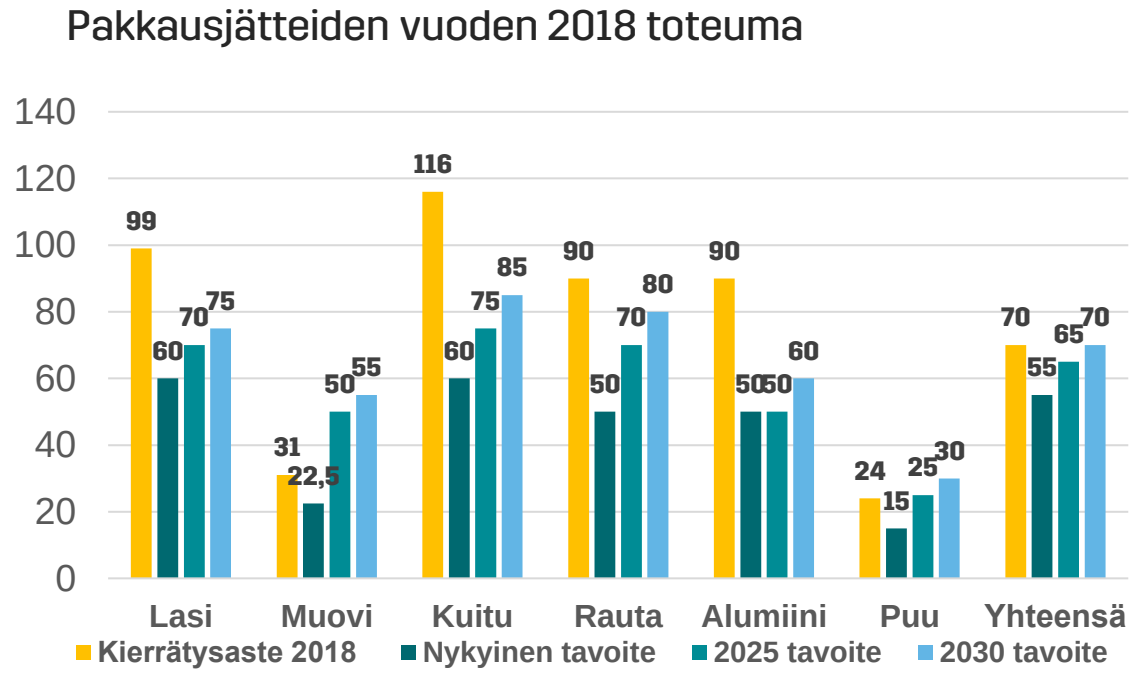
ASIAKAS saa **maksuttoman palvelun** kotipihassa ja aluekeräyspisteessä (paperi) tai 3000 palautuspisteessä (renkaat)

Pakkauksille ehdotettu malli (paitsi palautuspakkauksille)

TUOREEN TILASTON VALOSSA PAKKAUSJÄTTEIDEN KIERRÄTYSTAVOITTEET ON JO LÄHES SAAVUTETTU

- Valmistelua on tehty vuoden 2016 lukujen valossa, kun pakkausjätteiden tuottajavastuu oli juuri astunut voimaan
- Sen jälkeen pakkausmateriaalien talteenotto ja kierrätys on kehittynyt isoin harppauksin
- Muovin osalta talteenottoaste nousi jo 40 %:iin ja viime vuonna jo 50 %:iin

Lähde: Pirkanmaan ELY-keskus ja Suomen Uusiomuovi

KAKSOISKULJETUSJÄRJESTELMÄN ROOLIA TULISI SELKEYTTÄÄ

- Kaksoiskuljetusjärjestelmää koskeva kysymys ei liity yhdyskuntajätteiden tai pakkausjätteiden kierrätyksen kasvattamiseen eikä jätedirektiivien implementointiin.
  - Kuljetusmallista riippumatta materiaalit on toimitettu joko tuottajien (pakkausjätteet) tai kuntien (bio- ja sekajäte) osoittamaan käsittelyyn.

- Kaksoiskuljetusjärjestelmä toimii pakkaus- ja biojätteiden keräyksen osalta tällä hetkellä erinomaisesti.

- Kuljetusjärjestelmää koskevat riidat johtuvat epäselvästä ja tulkinnanvaraisesta normista, joka pitäisi selkeyttää.
  - HE:n edellisessä versiossa näitä epäselviä 37 §:n mukaisia kriteereitä oli selkiytetty, mutta nyt ne on muutettu takaisin alkuperäiseen muotoon.

- Ehdotetussa muodossa kaksoiskuljetusjärjestelmän rooli menettää merkityksensä. Mikäli asiaa ei palauteta uudelleenvalmisteluun, pitäisi sadoille yrityksille ja yrittäjille varata oikeudenmukainen siirtymä sopeutua muutokseen.

© Lassila & Tikanoja Oyj